

SAVONLINNAN KAUPUNKI

ORAVIN-JOUTENVEDEN OSAYLEISKAAVAMUUTOS

Kaavoittajan vastaukset kaavaehdotuksen palautteeseen

Kaavaehdotus oli nähtävillä 23.4. – 22.5.2025. Kaavaehdotuksesta antoi lausuntonsa seuraavat tahot. Kuhunkin lausuntoon on vastattu alla olevasti. Muistutuksia ei jätetty.

1. Etelä-Savon ELY-keskus – 20.5.2025

Kaavamuutoksen tavoitteena on tarkastella saimaannorpan pesinnän kannalta haitallisella paikalla olevien rantarakennuspaikkojen siirtomahdollisuuksia Oravin-Joutenveden rantaosayleiskaavan alueella. Saimaannorppa on rauhoitettu, erittäin uhanalaiseksi luokiteltu, erityisesti suojeltava laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulailla kielletty (LsL 9/2023, 78 §). Silloin kun rakennuspaikan siirtomahdollisuutta ei ole, rakennusoikeus voidaan korvata.

Saimaannorppakanta on vahvistunut Joutenveden alueella voimassa olevan 17.12.2001 vahvistetun rantayleiskaavan laatimisen jälkeen, mutta sittemmin kannan kasvu alueella on taantunut. Kaava-alueella on joitakin kymmeniä rakentamattomia rakennuspaikkoja, joiden toteuttaminen ja käyttö saattavat olla ristiriidassa luonnonsuojelulain kanssa, ja aiheuttaa häiriötä saimaannorpan pesinnälle. Näiden rakennuspaikkojen siirtoa on tarkasteltu kaavamuutoksessa.

Kaavamuutosta varten on laadittu luontoselvitys siirrettävien rakennuspaikkojen osalta (Kotkansiipi 2024). Rakennuspaikkoja siirretään tai kortteleita tiivistetään yhteensä 11 rakennuspaikan osalta. Viisi rakennuspaikkaa on merkitty kaavaan korvattaviksi. Muutoskohteille on laadittu vaikutusten arviointi ja jokaisella rakennuspaikan siirrolla tai korvaamisella pyritään parantamaan alueen saimaannorppakannan pesinnän mahdollisuuksia. Muutoksen kohteena oleva kaava sijoittuu osittain Joutenveden-Pyyveden Natura 2000-alueelle, jonka suojelun perusteena on saimaannorppa. Kaavamuutoksen rakennuspaikkojen siirrot ja korvaamiset ovat alueen suojelutavoitteen mukaisia.

Kaavaselostukseen on saimaannorpan vaikutusarvioon lisättävä perustelut rakennusoikeuden korvaamiselle kahden muutoskohteen osalta (kohteet 13 ja 7). Perusteluina rakennusoikeuden korvaamiselle on selkeintä käyttää luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:ää, joka kieltää saimaannorpan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen (joihin lukeutuu tärkeimpinä makuu- ja poikaspesät) hävittämisen ja heikentämisen. Kaavamääräyksissä luontokohteen määräys on syytä olla velvoittavampi, esim. muodossa ”kohteen luontoarvot tulee säilyttää”.

Vastine:

Kaavaselostuksen saimaannorpan vaikutusarvioon lisätään perustelut rakennusoikeuden korvaamiselle kahden muutoskohteen osalta (kohteet 13 ja 7). Perusteluina käytetään ELYn lausunnossa esitettyä eli luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:ää, joka kieltää saimaannorpan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen (joihin lukeutuu tärkeimpinä makuu- ja poikaspesät) hävittämisen ja heikentämisen.

Kaavamääräyksissä luontokohteen määräys muutetaan velvoittavammaksi ELY-keskuksen esittämällä tavoin: ”kohteen luontoarvot tulee säilyttää”.

2. Metsähallitus – 22.5.2025

Kaavaluonnoksesta poiketen -ehdotuksessa on kohteen 2 Hannoniemi rakennuspaikan siirrosta luovuttu. Kaikkiaan kaavamuutoksessa käsiteltiin 12 kohdetta, joilla sijaisi noin 30 rakennuspaikkaa, joiden toteuttaminen ja käyttö voivat aiheuttaa häiriötä saimaannorpan pesinnälle. Näistä kohteista 1–3 ja 6 kaavamuutosta ei toteutettu, koska maanomistajat ja viranomaiset eivät löytäneet yhteistä tahtotilaa kaavan muuttamiseksi. Metsähallituksen näkemyksen mukaan on kuitenkin hyvä asia, että myös nämä toteutumattomat muutokset on jätetty kaavaselostukseen näkyville. Se, että osa ehdotetuista rantarakentamispaikkojen siirroista ei toteudu, on valitettavaa. Käytännössä vastuu saimaannorpan pesimärauhan häirinnän välttämisestä jää siten rantakiinteistöjen omistajille, joita velvoittaa luonnonsuojelulain (9/2023) mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen häiritsemis- ja heikentämiskielto (77§-78§).

Kaavamerkinnöissä on SL-2 - merkintä osoittamassa luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita. Merkintää koskevaa kaavamääräystä voisi täsmentää Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset -oppaan (2003) mukaisesti siten, että "alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja".

Kaavaehdotus vastaa muilta osin sisällöltään pääpiirteissään kaavaluonnosta, johon Metsähallitus on lausunut (MH 3283/2024) kaavan ehdotusvaiheessa ja saanut Savonlinnan kaupungilta riittävän palautteen lausuntoonsa. Näin ollen Metsähallitus ei toista tässä lausunnossa aikaisemman sisältöä, vaan toteaa tällaiset kaavamuutosprosessit tarpeellisiksi, joissa etsitään ongelmalliseksi havaituille rakennuspaikoille siirto- ja korvausmahdollisuuksia.

Vastine:

SL-2 -merkintää täsmennetään seuraavasti: "Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja"

3. Riihisaari – Savonlinnan museo – 30.4.2025

Kaava-alue sijoittuu osittain valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (VAMA 2021Heinäveden reitin vesistömaisema), joka on huomioitu Etelä-Savon maakuntakaavassa (2010/2016). Alueella on voimassa Oravin-Joutenveden osayleiskaava (2001). Ranta-asemakaavoja tai asemakaavoja alueella ei ole.

Kohteet 5-8 sijoittuvat Heinäveden reitin valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen sisälle. Rakennuspaikkoja siirretään toisiin kohtiin ja yksi pysyy ennallaan. Kaavamääräyksissä on riittävällä tavalla huomioitu valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen osoittava kaavamerkintä erottuu hieman huonosti kaavakartalla ja sen näkyvyyttä voisi vielä pohtia parannettavaksi.

Vastine:

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue katsotaan erottuvan kaavakartalta riittävällä tarkkuudella epäselvyyksien välttämiseksi.

4. Suomen luonnonsuojelusuojeluliitto – 29.5.2025

Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri pitää kaavaprosessin tarkoitusta hyvänä ja perusteltuna. Luonnosvaiheessa Metsähallitus on lausunut, että kaavamuutokset ovat todennäköisesti saimaannorpan pesimärauhan kannalta oikeansuuntaisia. Siirroista ja mahdollisesti korvattavista rakennuspaikoista huolimatta jää kaava-alueelle useita rakennuspaikkoja, joiden rakentaminen edelleen heikentää saimaannorpan pesimäympäristöä.

Vääräsaaren rakennuspaikat ovat ongelmallisia ja siksi luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri esittää, että siirrettäväksi esitetyt kaksi rakennuspaikkaa olisi syytä korvata. Näin saaren koko pohjoisranta säilyisi rakentamattomana.

Tehtyjä luontoselvityksiä pidämme hyvinä. Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri pitää mahdollisena, että vastaavissa kaavoitusprosesseissa piiri on jatkossa mukana kaavaprosessien valmistelussa jo vireilletulo ja kaavaluonnos vaiheessa. Sähköpostiosoite tarkoitusta varten on etela-savo@sll.fi.

Vastine:

Rakennuspaikkojen laajemmasta korvaamisesta keskusteltiin viranomaistahojen kanssa kaavaprosessin aikana, mutta mahdollisuutta useampien rakennuspaikkojen korvaamiseen ei löytynyt. Käytännössä tämä johtuu siitä, että rakennuspaikkoja oli mahdollista siirtää siten, että häiriö on vähäisempää ja/tai rakennuspaikat eivät sijoitu kriittisimmille paikoille. Lopulta kysymys on siitä kuinka paljon a) yhteiskunta tukee rahallisesti norpansuojelua korvaamalla rakennuspaikkoja maanomistajille ja b) kuinka paljon maaomistajien omistamien alueiden arvoa voidaan vähentää norpansuojelun johdosta ja c) missä määrin löytyy yhteinen näkemys viranomaisten, maanomistajien ja kaupungin välillä.

Nämä kaikki näkökulmat huomioiden, voidaan kaavaprosessin mukaista ratkaisua pitää luontoarvot huomioivana, oikeudenmukaisena, tasapuolisena ja perusteltuna.

- 5. Etelä-Savon pelastuslaitos – 28.4.2025 (ei huomautettavaa)**
- 6. Järvi-Suomen energia – 22.4.2025 (ei huomautettavaa)**
- 7. Savonlinnan kaupunki, rakennus- ja ympäristölautakunta – 21.5.2025 (ei huomautettavaa)**
- 8. Pohjois-Savon ELY-keskus – 29.4.2025 (ei huomautettavaa)**
- 9. Väylävirasto – 22.5.2025 (ei huomautettavaa)**